

uitgave van het Bisdome Haarlem-Amsterdam

FEBRUARI

2022

1

SAMENKERK

Liefde
voor....

Interview met
de bisschop

4

Een
liefdeslied

34

Wedstrijd
Geloof in Geluk

36

uitgave van het bisdom Haarlem-Amsterdam

FEBRUARI
2022
1

SAMENKERK

Interview met de bisschop

4

Aan het begin van het jaar een openhartig gesprek over de uitdagingen voor parochies en de staat van het bisdom voor 2022 en verder.

Colofon

SamenKerk is het magazine van het Bisdom Haarlem-Amsterdam en verschijnt zes keer per jaar. Nummer 1 • Jaargang 47
De volgende uitgave verschijnt op 7 april 2022.

Redactie

Eric van Teijlingen (hoofd- en eindredactie), Carolien Hoogenboom, Petra Vermeer (redactiesecretariaat).

Medewerkers

Mariska Adrichem, Anneke van Assema, Anneke Donkers, Leo Fijen, Ingrid Henkemans, Ada Kok, Corine van der Loos, Jos Martens, Marcel Poorthuis, Vera Schneiderberg.

Redactieadres

SamenKerk • Postbus 1053, 2001 BB Haarlem
Telefoon • 023-5112600 Fax • 023-5112629
IBAN • NL86 ABNA 0230 8523 19
E-mail • samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Abonnement

Abonnementenadministratie • 023-5112600.
Zes nummers *SamenKerk* • € 33,- per jaar
Zes nummers *SamenKerk* in het buitenland
€ 39,- per jaar

Advertenties

Redactie *SamenKerk*
Petra Vermeer (redactiesecretariaat)
023-5112600
samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Grafisch ontwerp

Impulsar strategy & design • www.impulsar.nl

Technische realisatie

Vanderperk Groep • www.vanderperk.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen; verantwoordelijken kunnen reageren via het redactieadres.

Twee uitersten: de een uit Den Helder, de ander uit Hoofddorp; Bijbelgroep en Kerkbalans. En toch horen ze bij elkaar.

Vrijwilligers

10

Wilt u *SamenKerk* niet missen?

Neem een abonnement! U ontvangt ons magazine zes keer per jaar thuis, voordat ze in de parochies verkrijgbaar is. Nu met bijzonder welkomstgeschenk! Info: samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Onze bisschop nodigt u uit voor een Lourdesbedevaart. Gaat u mee? Of bezoek de Lourdeskapel in Zwaag.

Lourdes

16

Liefde, liefde
en nog eens
liefde

34

Liefde

Valentijnsdag op 14 februari wordt volop gevierd. Stille aanbidders, prille verkering of ware liefdes verrassen elkaar. Niets mooiers dan de liefde en verliefd zijn. Liefde spat van de pagina's van poëzie en proza en in de muziek wordt liefde volop bezongen. Overigens ook over liefdesverdriet. Aan uw liefdesrepertoire kunt u een nieuw lied toevoegen!

Liefde voor elkaar, liefde voor de Kerk, voor God, wordt uitgesproken in zorgen en een hoopvolle blik op de toekomst in een groot interview met onze bisschop. Hoe kunnen we kerk-zijn in deze tijd? Actueler kan het niet, want in de diocesane fase van de wereldwijde Synode staat deze vraag centraal, wat ook het onderwerp is van studiedagen over een missionaire parochie eind maart in Breda. Kern is: samen kerk-zijn.

Dat is ook wat *SamenKerk* wil betekenen voor ons bisdom en onze lezers. Ook in 2022. Zelf ook missionair zijn? Misschien heeft u een (niet: dé) oplossing juist nu in handen... geef dit blad eens aan een familielid of de burens, of vraag of de plaatselijke bibliotheek het wil hebben voor hun leestafel. Geef het uit liefde verder...

Veel leesplezier met deze *SamenKerk*!

Eric van Teijlingen
hoofdredacteur

Een mooi liefdeslied: 'Liefde, eenmaal uitgesproken'.

En verder

- 9 Geboekt
- 10 Kort nieuws
- 14 Synode 2021-2023
- 18 Parels uit de schattengrot
- 20 Inspiratie
- 23 Leo Fijen
- 24 Kort nieuws
- 26 Catechese: we vieren eucharistie
- 29 Puzzel
- 30 Als God renoveert
- 32 Uit de kunst
- 34 Zingt voor de Heer
- 36 Geloof in Geluk
- 38 Personalía
- 39 Agenda

Hoe staat de Kerk er in ons bisdom voor?

Aan het begin van 2022 een gesprek met bisschop Jan Hendriks

Aan het begin van een nieuw jaar blikken we terug en kijken we vooruit. Hoe gaat de coronapandemie zich ontwikkelen? En welke (blijvende) gevolgen heeft dit voor het kerkelijk leven? Eind vorig jaar verscheen in een landelijk dagblad een serie van artikelen over de staat van de rooms-katholieke Kerk in Nederland. En dat was geen florissant beeld. Financiële tekorten bij parochies, kerksluitingen in dorpen en steden en zondagse vieringen, die amper meer worden bezocht. Hoe moet het verder? “We moeten kerk-zijn op een nieuwe manier gaan beleven”, zegt bisschop Jan Hendriks. SamenKerk sprak met hem over de uitdagingen voor 2022 voor parochianen, parochies en pastores.

We hebben niet alleen een warme kerstviering gemist, parochies missen ook de kerstcollecte

betreffen vooral de financiële afdrachten van de parochies aan het bisdom. Daarnaast is er gelukkig hulp van fondsen, die pastorale projecten en initiatieven binnen het bisdom mede mogelijk maken. Daardoor kan het bisdom de taken vervullen die het canoniek recht vraagt - waaronder het uitoefenen van een toezichthoudende functie - en een specifieke dienstverlening en ondersteuning bieden, zoals op het gebied van financiën, onroerend

goed, kerkopbouw, jongeren- en gezinspastoraat, voortgezette vorming en training, enzovoorts.”

“Wat zorgen baart zijn de parochiële financiën. Alle parochies teren in op hun vermogen. Dat wil zeggen dat ze jaarlijks rode cijfers schrijven ten koste van het opgebouwde vermogen. Veel parochies hebben het structurele uitgavenpatroon nog niet voldoende aangepast aan de huidige werkelijkheid. Alle parochies van ons bisdom bij elkaar laten de afgelopen jaren jaarlijks een tekort zien van rond de vier miljoen euro. Die tekorten zijn dus fors. En dat kan natuurlijk niet eindeloos zo doorgaan. Parochies hebben vaak grote uitgaven aan onderhoud van onze mooie kerkgebouwen en de inzet van pastoraal personeel (als priesters, diakens en pastoraal werkenden) als ook andere medewerkers. Daar komt bij dat door de coronapandemie en de beperkingen voor vieringen en bijeenkomsten de toch al dalende inkomsten ongewis zijn. Ik hoor van sommige parochies dat ze vorig jaar meer inkomsten uit Kerkbalans hadden, maar de collecteopbrengsten zijn gekelderd. We zijn al twee keer met de kerstnacht volledig gesloten geweest. We hebben niet alleen een mooie en warme kerstviering gemist, maar parochies missen ook de vaak gulle kerstcollecte. Kortom, zo staan we er financieel voor aan het begin van 2022.”

Geld is niet alles, maar bepaalt wel de keuzes die het bisdom en parochies kunnen maken. Wat is de rol van het bisdom bij de parochiële financiën?

“Parochies staan financieel op zichzelf. Iedere parochie moet zelf de financiële broek ophouden. Als bisdom hebben wij een toezichthoudende functie. Dat gebeurt uit het oogpunt van goed bestuur. Door de steeds complexere maatschappelijke en financiële eisen voor instellingen, is het nodig ondersteuning te bieden om aan deze eisen te voldoen. Denk aan de ANBI-status of de regelingen om witwassen tegen te gaan. Het is dus van belang dat de financiën van een parochie transparant zijn en dat uitgaven verantwoord zijn.

M

onseigneur, eind vorig jaar berichtten media over grote financiële tekorten bij de katholieke Kerk in Nederland. Hoe staat het bisdom, hoe staan

onze parochies er financieel voor?

Mgr. Jan Hendriks: “Niet heel goed. Het bisdom van Haarlem-Amsterdam is geen rijk bisdom. We hebben geen groot vermogen. Om die reden hebben we ook geen buffer om bijvoorbeeld noodlijdende parochies financieel te ondersteunen. Er wordt soms zo gedacht, dat als een parochie het geld niet heeft het bisdom wel kan bijspringen. Helaas gaat dat niet. Zo krijgen wij als bisdom ook geen geld uit Rome en ontvangen geen subsidies van de Overheid, behalve bij restauraties van rijksmonumenten.

De afgelopen vijf jaren hebben we als bisdom flink bezuinigd op bisdomniveau. De diocesane organisatie is kleiner geworden en de kantoren zijn verhuisd naar de Tiltenberg in Vogelenzang. Daardoor zijn op diocesaan niveau de uitgaven min of meer in overeenstemming met de inkomsten. Die diocesane inkomsten

Het is goed om met parochiebesturen te bezien welke uitgaven nodig en verantwoordelijk zijn en welke niet. In hun ogen en in die van ons. Gaat het geld naar een gebouw of naar het pastoraat, naar stenen of naar levende stenen? Als een parochie bijvoorbeeld tonnen euro's wil besteden aan een kerkgebouw, maar de pastorale mensen niet kan onderhouden, dan kan het bisdom geen toestemming geven en stellen wij daar toch kritische vragen bij. Het bisdom is geen monumentenorganisatie. Het kerkgebouw is niet het doel maar een (belangrijk) middel. We zijn een levende Kerk, een geloofsgemeenschap.”

Wat is een levendige geloofsgemeenschap?

Mgr. Hendriks: “Dat is een parochie of een samenwerkingsverband van parochies en lokale geloofsgemeenschappen, waar mensen elkaar ontmoeten om Jezus te ontmoeten. In zijn Woord en in de Eucharistie. In vieringen en in activiteiten. In de kerk of daarbuiten, in de caritas (de zorg voor elkaar – red.) bijvoorbeeld. Met gezinnen, kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen. Een geloofsgemeenschap ook die open staat voor wat in de lokale maatschappij speelt en daar een bijdrage aan levert. Een levende gemeenschap betekent echt ‘samen kerk-zijn’. We moeten naar zulke gemeenschappen toe.”

Maar tegenwoordig is de kerk ook veel online. Tijdens de coronapandemie bleek dat meer mensen online een kerkviering bekeken dan er ooit op zondag in de kerk kwamen.

“Het is helemaal waar. Dat is weer het mooie van deze tijd. Via Kathedraal-TV merken ze dat ook. Er keken afgelopen kerstavond zo'n drieduizend mensen online naar de kerstnachtmis, nog los van de kijkers van NH Nieuws. Die zouden nooit in de kathedraal passen! De uitdaging voor het bisdom en de parochies wordt om deze 'online kerk' en de parochiekerken met elkaar te verbinden. Het zou mooi zijn als mensen op verschillende manieren kennis maken met de Kerk en het evangelie en bij een gemeenschap betrokken raken.”

Is het de bedoeling dat de online kerkgangers binnenkort op de eerste rij in de kerk zitten?

“Nee, niet direct. Het zou wel fijn zijn. Het grote aantal kijkers voor online vieringen betekent ook dat mensen behoefte hebben aan een viering, een goede preek of bezinnend woordje of spiritualiteit. Via een livestream meevieren is een nieuwe vorm van kerkelijk vieren

geworden. Ook voor hen is er plaats in de Kerk en parochies zouden op een of andere vorm hun hand moeten uitsteken naar deze parochianen en meevierders. Dat contact, die verbinding is wel van belang. De Kerk kent vele ingangen. Of het nu via online vieringen komt, of een open kerkdeur voor een kaarsje, de caritas, lokale initiatieven op het marktplein, persoonlijke contacten, het maakt niet uit, als iemand maar weet dat hij of zij uitgenodigd is om persoonlijk stappen te zetten op de weg van Jezus, hoe klein ook.

Weet dat je welkom bent, laten we zorgen dat mensen zich welkom voelen, wie ze ook zijn! Dat wordt de uitdaging voor de komende maanden en jaren.”

Wat vraagt dit van pastores en parochianen?

“Dat vraagt toch om een of andere vorm van nabijheid. Vroeger was het heel gewoon dat de priesters op huis-

bezoek gingen, waarbij families en gezinnen jaarlijks werden bezocht. Daarnaast kwamen pastores en families elkaar tegen op school, bij de sport of andere parochiële of maatschappelijke activiteiten. Men kende elkaar. Het zou goed zijn als priesters meer betrokken zijn bij de levenssfeer van hun parochianen, zodat er over en weer levenservaringen worden uitgewisseld en levenswijzen worden begrepen. Ik zou zeggen: wees betrokken bij gezinnen, bij jongeren, als ook hun

grootouders; probeer zichtbaar te zijn in dorp of stad en wees betrokken.”

Maar, bisschop, veel pastoors en dekens zullen dan misschien zeggen: ik moet zo veel vergaderen, hoe moet ik ook nog families bezoeken?

Mgr. Hendriks: “Ja, dat is wel een zorg. Pastoors moeten soms veel managen. En door steeds groter wordende parochieverbanden is er meer overleg en afstemming nodig om alles in goede banen te leiden. En soms zijn er gewoon nog te veel structuren, die pasten bij de tijd dat de Kerk groter was. Het is zeker goed je af te vragen wat je wel kunt doen en wat niet en welke prioriteiten je moet stellen en of je andere gelovigen kunt betrekken bij pastorale taken. En een keer gaan eten bij een gezin, is ook een mooie ervaring voor een priester.”

Er zijn natuurlijk ook plaatsen van geloof en hoop voor de toekomst?

“Die plaatsen zijn er zeker. Ik denk aan het Mariaheiligdom in Heiloo met zijn bosrijke park. Je komt er altijd bezoekers tegen. Je kunt een kaarsje opsteken, kopje

**Mensen hebben
behoefte aan een
viering, een goede
preek of bezinnend
woordje of
spiritualiteit**

In ons bisdom:

(per 1 januari 2022)

Aantal katholieken: 427.000
Aantal parochies: 120 (onder 50 bestuurlijke eenheden)
Aantal migrantengemeenschappen: 14
Aantal kerkgebouwen: 165
Aantal bisdompriesters in parochies: 55
Aantal bisdompriesters in ander pastoraat: 13
Aantal bisdompriesters met emeritaat: 60
Aantal priesters van andere bisdommen hier werkzaam: 10

(waarvan 5 in een parochie en 5 in ander pastoraat)
Aantal niet-bisdom priesters (religieuzen): 20
Aantal diakens in parochies: 25 (en 5 in andere pastoraatsvormen en 17 emeriti)
Aantal pastoraal werkenden in parochies: 6
Aantal pastoraal werkenden in ander pastoraat: 26
Aantal catechisten in parochies: 7
Aantal seminaristen: 16 priesterstudenten en 5 studenten voor het permanente diaconaat
Aantal catechisten in opleiding: 9
Aantal vrijwilligers: 23.700

In Nederland:

(telling oktober 2021)

Aantal kerkgangers in NL op zondag: zo'n 90.000
Aantal kerkgangers in ons bisdom op zondag: 15.000
Aantal kijkers via de televisiemis: zo'n 100.000
Aantal kijkers via livestreams: niet bekend

koffie drinken en er is altijd wel iemand voor een praatje. Of neem de Sint-Nicolaasbasiliek in het centrum van Amsterdam, dagelijks geopend voor een bezoekje, een kaarsje of een viering. Vele mensen waarderen de mooie liturgie daar met de 'evensong' en vespers. Dit geldt ook voor de kathedraal in Haarlem met het muziekinstituut. In de kathedraal is van alles gaande met een nieuw kunstwerk en de tentoonstelling 'Geloof in Geluk'. Op andere plaatsen zijn we bezig met het opzetten van familiedagen, die in Haarlem en het heiligdom van Heiloo al worden gehouden. 'The Missionary School' is een vormingstraject voor jongeren en bij het Sint Bonifatiusinstituut kun je in deeltijd een mooie theologische studie volgen. En ik zou parochies - ook met elkaar - willen uitdagen om bemoedigende plekken voor geloof en hoop en naastenliefde te ontwikkelen. Als je samen iets wilt, zal de Geest je helpen het te bereiken!"

De coronapandemie trekt een flinke wissel op mensen en de maatschappij, dus ook op de parochies en het bisdom. Toch is zingeving geen onderwerp voor de verschillende talkshowtafels op televisie geweest de afgelopen twee jaar. Wanneer zien we eens een bisschop aanschuiven?

"Ja, dat zou ik zeker willen doen. Want geloof en de Kerk zijn ook onderdeel van onze samenleving. Nu zie je in talkshows veel dezelfde gezichten terug komen. Het zou zeker goed zijn als onze stem meer zou klinken in het maatschappelijk debat. Ik probeer dat te doen in interviews, artikelen, boeken, lezingen, met mijn website en op social media."

In het verlengde daarvan, hoe zichtbaar zijn de Kerk en het katholieke geloof? Wie zijn vandaag de dag inspirerende rolmodellen voor gelovigen, denk aan jongeren die wel bij de Kerk willen horen?

Er valt even een stilte, dan zegt de bisschop: "Ja, helaas nog te weinig. Het is van belang dat je als gelovige je aan iemand kunt spiegelen of optrekken. Daarom ben ik de mensen bijzonder dankbaar, die mede vanuit hun katholieke geloof bijdragen aan de wereld van kunst, cultuur en communicatie, aan de politiek en het openbaar bestuur, om maar een paar voorbeelden te noemen en die op passende wijze met anderen delen uit welke bronnen van inspiratie zij leven."

In ons bisdom werken ook priesters, die oorspronkelijk uit andere landen komen. In heel Nederland ongeveer één op de vier priesters. Waarom zijn zij van belang?

Mgr. Hendriks: "Ook in ons bisdom is dat het geval. Sommige priesters behoren tot een missionaire religieuze congregatie, zoals de SVD, die in de Haarlemmermeer en Amsterdam-Oost en -Zuidoost werkzaam zijn. Er zijn ook priesters van ons bisdom met een missionaire roeping die via de Neocatechumenale weg hier naar het seminarie gekomen zijn. Dit laat zien dat wij als bisdom verbonden zijn met de wereldkerk. Wij hebben priesters nodig voor het vieren van de sacramenten, denk aan de eucharistie. Daarnaast zijn de priesters ook een afspiegeling van de gelovigen. Vooral in grote steden heeft zo'n veertig procent van de vormelingen wortels in andere delen van de wereld. Ons bisdom is multicultureel."

“Laat ik daarbij ook de migrantenparochies niet vergeten te noemen. Er zijn Engelstalige, Franstalige en Italiaanse gemeenschappen, er zijn de Portugese, Poolse en Spaanstalige parochie, Filippijnse en Indonesische gemeenschappen, de Koreanen en de Afrikaanse parochies en gemeenschappen. En nu ben ik nog niet volledig. In ons bisdom hebben zij stuk voor stuk, soms kleine, soms heel grote, maar vaak bloeiende geloofsgemeenschappen, met veel gezinnen. Ze komen samen voor vieringen en hebben een sterk ontwikkeld netwerk. We kunnen nog wel iets van hen leren.”

De eucharistie is heel belangrijk voor katholieke gelovigen. Maar dat betekent ook vieren op een vaste plek, een kerkgebouw, wat misschien ook een belemmering is om andere vormen van kerk-zijn te ontwikkelen in nieuwe stadswijken bijvoorbeeld.

“Het vieren van de eucharistie is bron en hoogtepunt van ons gelovig bestaan. Het is belangrijk dat we hiervoor samenkomen. Maar ik wil ook benadrukken dat geloofsgemeenschappen op velerlei wijzen hun geloof kunnen uiten. Er zijn ook andere laagdrempelige vormen van samenkomen te bedenken, zoals een Alpha-cursus, wat samen eten is, samen zingen, samen luisteren, samen delen, enzovoort. Caritasprojecten van een parochie kunnen ook een manier zijn, waardoor mensen uitgenodigd worden aan te haken.”

Het is februari 2022, het jaar is nu ruim één maand oud. Wat zijn onze grootste uitdagingen?

“Iedereen vraagt zich natuurlijk af: hoe gaat het verder met de coronapandemie? Die vraagt veel van de hele Nederlandse samenleving. Het is in coronatijd misschien minder gemakkelijk, maar wel heel belangrijk om naar elkaar om te zien, want voor veel mensen is dit een moeilijke tijd. En laten we ook wat vooruit kijken: hoe gaan we samen weer gemeenschap vormen? Hoe gaan we ons weer met elkaar verbinden? Hoe kunnen we samen kerk-zijn? Ik hoop dat de parochies manieren zullen vinden om mensen uit te nodigen en hun weer het gevoel te geven dat ze welkom zijn om Kerk als gemeenschap te beleven. Dat kan op velerlei manieren. Denk ook aan het maken van een bedevaart. Dat hoeft niet naar het buitenland. Het kan ook in de buurt. Samen reizen is samen zijn en samen geloven. Een bedevaart is een geloofservaring. We hopen dat dit spoedig weer mogelijk wordt en we in de nabije toekomst ook als bisdom samen op bedevaart

kunnen gaan. Samen Kerk! Als wij gemeenschap zijn, kan dat ook een signaal zijn naar de sterk individuele en verdeelde Nederlandse samenleving. Hiervoor wil ik mij op bisdom- en parochieniveau en in de samenleving graag inzetten.”

“Daarnaast zou ik ook niet onvermeld willen laten wat er in 2022 op de agenda staat. Uiteraard afhankelijk van de maatregelen door de coronapandemie. In de Heilige-Nicolaasbasiliek in Amsterdam is het Nicolaasjaar begonnen met mooie activiteiten. Dit jaar wordt naar verwachting de zalige Titus Brandsma heilig verklaard en op verschillende plaatsen wordt de vijfhonderdste verjaardag van de pauskeuze van de enige

Nederlandse paus, Adrianus VI, herdacht. Hopelijk kunnen we dit jaar ook weer bedevaarten maken naar Lourdes, Banneux, Beauraing, Kevelaer en Heiloo. Als de coro-

Ik hoop in mei met bedevaartgangers uit ons bisdom naar Lourdes te gaan

namaatregelen het toelaten, hoop ik in mei met bedevaartgangers uit ons bisdom naar Lourdes te gaan. De afgebrande kerk in Limmen is hersteld, die van Bovenkerk schiet al erg op en hopelijk kan dit jaar de wijding van de nieuw gebouwde kerk in Almere met velen worden gevierd. Er komt de tijd dat we ons de vraag kunnen stellen: Wat nu, na corona? Hopelijk kunnen parochies een begin maken met de noodzakelijke opbouw, heropbouw van de geloofsgemeenschap.” ■

Eric van Teijlingen

Sweelinck

De *Orgelvriend* is een vakblad voor organisten. En die hebben wij in onze parochies.

In oktober 2021 verscheen een speciaal themanummer over Jan Pieterszoon Sweelinck, Nederlands grootste componist.

De Orgelvriend | www.orgelvriend.nl
 abonnement € 60,00 (proefabonnement van drie nummer ad € 14,50)

De weg naar Pasen

Pasen is niet een feest van christenen onder elkaar. Pasen is een feest voor de wereld waarin we leven. Pasen vertelt van de weg die deze Jezus ging. Dwarskijkend, tegen de stroom in, verwarring stichtend, verwondering oproepend, niet door een steen ondergronds te houden. Pasen is het prikkelende verhaal van en voor alle mensen, die niet het laatste woord willen laten aan lijden, dood en uitzichtloosheid. Een feest kortom om hoop en mededogen ruimte te geven.

Prikkels op weg naar Pasen 2022. Meditatieboekje van Aswoensdag tot Paaszondag | Marinus van den Berg
 ISBN 9789089724397
www.bernemedia.com | € 6,95

Bijna heilige Titus Brandsma

Dit jaar zal de paus met een plechtigheid in Rome Titus Brandsma heilig verklaren. Titus Brandsma, geboren in Friesland, was pater karmeliet en onder andere hoogleraar en rector aan de Katholieke Universiteit Radboud. Hij verzette zich tegen de nazidictatuur en zijn pleidooi als geestelijk leidsman van de katholieke kranten om terughoudend om te gaan met nazi- en NSB-propaganda betekende

zijn doodvonnis. Hij werd gearresteerd en overleed in concentratiekamp Dachau.

Zeven wetenschappers van de Radboud Universiteit en het Titus Brandsma Instituut belichten in dit prachtige boek ieder aspect uit het leven van het bewonderingswaardige mens dat Titus Brandsma was. Een mooi boek om hem alvast beter te leren kennen, want we gaan dit jaar nog veel van de heilige Titus horen!

Titus Brandsma. Van held tot heilige Christoph Lüthy, Frans Wijsen en Marc de Kesel | ISBN 9789464027549
www.adveniat.nl | € 19,95

Zo spreekt de Heer

Door de woorden van de Bijbel – het woord van God – spreekt God tot ons. In alle eeuwen zochten joden en christenen hoe de teksten te verstaan. Spreekt God nog tot ons in deze tijd? In drie delen (deel I: Oude Testament, deel II: Evangelieën en deel III: Handelingen, brieven en Openbaring) neemt Jan van der Linden ons mee op onze zoektocht naar een antwoord of antwoorden. Geschikt voor Bijbelstudie of Bijbelgroepen.

Spreekt God nog tot ons | Jan van der Linden | ISBN 9789464319385

De bekende Duitse benedictijnermoonnik Anselm Grün geeft in twee boeken mooie inzichten om de evangeliën niet alleen uit te leggen (exegese) maar ook spiritueel te lezen en psychologisch en maatschappelijk te verstaan. In deel I staan Matteüs en Marcus centraal en in deel II Lucas en Johannes. Ze bieden een echte verdieping voor wie de evangeliën beter wil verstaan. Want het is juist in die Bijbelboeken dat de Heer spreekt.

Het evangelie spiritueel gelezen.

Deel I Matteüs en Marcus | Anselm Grün | ISBN 9789089723444

www.bernemedia.com | € 28,95

Het evangelie spiritueel gelezen.

Deel II Lucas en Johannes | Anselm Grün | ISBN 9789089724328

www.bernemedia.com | € 28,95

Stripboeken over een paus

Lazen we vroeger niet allemaal strips, zoals Kuifje of Suske en Wiske? Stripboeken zijn niet alleen iets voor kinderen. In de stripboekenwereld is een nieuwe serie verschenen: Een paus in de geschiedenis, met inmiddels stripboeken over de pausen Petrus, Leo de Grote, (Borgiapaus) Alexander VI en Johannes Paulus II. In 2022 worden stripboeken over Clemens V, Pius VII en Pius XII verwacht. Ze vertellen op een bijzondere wijze het verhaal van iedere paus. Niet alleen in stripvorm maar ook voorzien van historische informatie.

Petrus. Een bedreiging voor het Romeinse rijk (ISBN 9789463942461)

Leo de Grote. Attila uitdagen (ISBN 9789463942485) | *Alexander VI.*

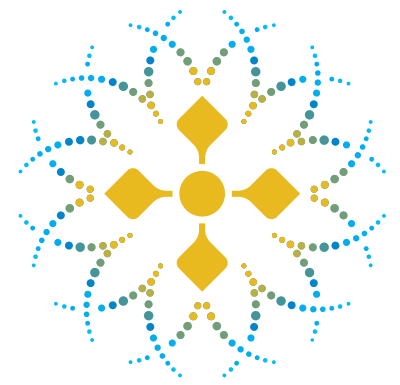
Het bewind van de Borgia's (ISBN 9789463942980) | *Johannes Paulus II.*

“Wees niet bang” (ISBN 9789463942683) | www.uitgeverij-deadalus.be | € 9,25

500 Jaar pausverkiezing Adrianus VI

Op 9 januari 1522 – dit jaar vijfhonderd jaar geleden – was er witte rook in Rome. Het conclaaf had de in Utrecht geboren kardinaal Adriaan Floriszoon Boeyens gekozen. Als paus Adrianus VI werd hij bekend als iemand die uitwassen in de Kerk bestreed en het Vaticaan wilde hervormen. Hij was overigens slechts anderhalf jaar paus, tot zijn dood op 14 september 1523. Adrianus VI is de enige Nederlandse paus uit de geschiedenis; de eerstvolgende niet-Italiaanse paus was de heilige paus Johannes Paulus II (1978-2005). Hij ligt begraven in de basiliek Santa Maria dell’Anima in het centrum van Rome. Vanwege dit jubileum wordt in Rome en in Utrecht bij dit jubileum stilgestaan. Info: www.pausadrianus500.nl.

Grootseminarie St. Willibrord Bisdom Haarlem- Amsterdam

Kom je oriënteren

Heb je het idee dat God je misschien roept om priester te worden? Van 1 t/m 3 april is het oriëntatieweekend van het seminarie. Ook al zit je nu nog op de middelbare school of volg je een studie, aarzel niet om je op te geven voor dit weekend.

De ontmoeting met seminaristen, de rector, het gebed en de omgeving van het seminarie zullen je helpen in het onderscheiden van de weg, die God met je voor heeft. Info: rector Jeroen de Wit (06-40125490 rector@willibrordseminarie.nl).

Nieuw kunstwerk kathedraal

Op dit moment werkt kunstenaar Gijs Frieling aan een nieuw kunstwerk voor boven de hoofdingang (binnenzijde) van de kathedraal met als onderwerp: de goede herder. De hedendaagse uitstraling en zorgvuldig gekozen kleurgebruik kenmerken zijn stijl. De geschilderde schetsen zijn klaar en in maart start Frieling met het aanbrengen van de mozaïeksteentjes. Hij heeft in 2016 het wandkunstwerk van Mozes gerealiseerd en daarnaast de blauwe sokkel van de doopvont van de kathedraal ontworpen.

Heilig jaar pater Karel

Paus Franciscus heeft vanwege de tweehonderdste geboortedag van de heilige pater Karel Houben een jubeljaar uitgeroepen. Het Heilig Jaar duurt tot en met 5 januari 2023 en geldt zowel voor de Pater-Karelkapel, het geboortehuis van Karel Houben in Munstergeleen, als voor het klooster van de paters Passionisten Mount Argus in Dublin (Ierland), waar pater Karel woonde en waar zijn graf zich bevindt.

Het Heilig Jaar houdt in dat pelgrims die de kapel in Munstergeleen of het klooster in Dublin bezoeken, deelnemen aan het sacrament van boete en verzoening en aan de eucharistie én de kruisweg of de rozenkrans bidden een volle aflaat verdienen. De H. pater Karel Houben werd op 11 december 1821 geboren, trad bij de Passionisten in en woonde en werkte in Ierland. Hij overleed in 1893. In 1988 werd hij zalig verklaard en in juni 2007 heilig verklaard.

Bisdomdag 16 juli in Brielle

Op 9 juli 2022 wordt in het nationale heiligdom voor de Martelaren van Gorcum (in Brielle) herdacht dat het die dag 450 jaar geleden is dat de negentien martelaren door de watergeuzen werden gedood. Een week later organiseert ons bisdom een bisdombedevaart naar Brielle voor alle parochies, pastores en parochianen van ons bisdom. Noteer alvast de datum: zaterdag 16 juli 2022.

Nicolaasjaar Amsterdam

Afgelopen 5 december is, met de plaatsing van een relik van de Heilige Nicolaas, een Nicolaasjaar begonnen. In de H.-Nicolaasbasiliek zijn een unieke verjaardagskalender, Nicolaastrui en Nicolaasbier verkrijgbaar. Het logo van het Nicolaasjaar werd ontworpen door de bekende 'tattoo artist' Henk Schiffmacher. De opbrengst van deze artikelen gaat naar een stichting, die slachtoffers van seksueel geweld helpt hun leven weer op te pakken, geheel in de geest van de heilige Nicolaas.

Foto: Ramon Mangold

Elke parochie draait op vrijwilligers. Deze toegewijde groep mensen zet zich vele uren in voor het reilen en zeilen van de geloofsgemeenschap. In zeer diverse taken: van koster tot lector, van communiegroep tot parochiebestuurder. **SamenKerk reist door het bisdom en vraagt: wat is uw taak in de parochie?**

Anneke Donkers

Wat ik DOE...

Kerkbalans voor de kerk van morgen

Kerkbalans is altijd de laatste weken van de maand januari. Het is Nederlands grootste goeddoeleninzameling. Vrijwilligers van werkgroepen Kerkbalans zijn er het hele jaar mee bezig. Zo ook Bertus Rijpstra voor de parochies in Den Helder en Julianadorp. "Zeker, het hele jaar, maar vanaf oktober komen we als werkgroep ongeveer iedere twee weken bij elkaar om de actie Kerkbalans voor te bereiden. We ontwikkelen de folder, voorzien de enveloppen van een persoonlijke adressticker. Veel werk maar met hulp van de ledenadministrateur en veel vrijwillige handen gaat dat heel vlot. Vergeet ook het loopwerk niet, de lopers moeten de week van Kerkbalans tweeduizend enveloppen in Den Helder en Julianadorp gaan bezorgen. Dat vraagt veel tijd en inzet." Van een heel

Goed nieuws voor iedereen

'Evangelie betekent goed nieuws", begint Carolien Petros. "Daarom is het leuk om je in de Bijbel te verdiepen én gezellig om te praten over geloof." Petros is sinds ongeveer vijftien jaar lid van de Bijbelgroep in haar parochie. "We discussiëren over woorden in de Bijbel en omdat meerdere van ons een andere moedertaal hebben dan Nederlands of goed bekend zijn in een andere taal vergelijken we ook die woorden en komen daarmee tot verdieping van de verhalen die we lezen; we komen bij de wortel van het woord." De Bijbel zelf is in het Hebreeuws en Grieks geschreven, maar het leuke is dat Petros' moedertaal Aramees is, de taal die Jezus sprak. "Voor mij zijn woorden als 'rabboeni' ook woorden van de taal uit mijn jeugd; de rabbi was onze leraar." De Bijbelgroep komt iedere vrijdagochtend bijeen. "We bespreken de drie Schriftlezingen van het komende weekend en zoeken naar de verhalen in het Oude Testament, die al vertellen over de komst van Jezus en de opstanding van Christus. Door vanuit de lezingen uit het Nieuwe Testament terug te kijken naar het Oude Testament leren we deze beter begrijpen. Zelf heb ik in de Bijbelgroep geen taken, we komen bij elkaar in het parochiecentrum; de koffie krijgen we van de vrijwilligers van

Dekenaat Meerlanden
Parochie
H. Joannes de Doper
Hoofddorp
Carolien Petros (56)
Bijbelgroep

Foto: Anneke Donkers

die ochtend en pater Mathew bereidt de bijeenkomst voor. Deze Bijbelgroep is een verrijking voor mij, ook in mijn vrijwilligerstaak bij de vormselwerkgroep. Ik zie het als mijn verantwoordelijkheid om het geloof en de verhalen uit de Bijbel over te brengen op de jongeren voor de toekomst van de Kerk." Wat betekenen deze wekelijkse bijeenkomsten voor uw band met de parochie en voor uw geloof? Petros: "Ik voel me

team dus? Rijpstra: "Jazeker! We kunnen goed met elkaar opschieten. We hebben wel eens een verschil van mening, maar daar komen we altijd uit. Wat ik ook fijn vind is, dat we iemand hebben gevonden, die de folder goed kan maken op de computer en dat we met hem in goed overleg een eigen folder kunnen maken

Dekenaat Schagen
Samenwerkingsverband
RK Noordkop
Parochie H. Maria Sterre der zee
Den Helder/Julianadorp
Bertus Rijpstra (75)
Kerkbalans

en aanpassen aan onze situatie. Soms gebruiken we de door Kerkbalans aangeleverde foto's en teksten, maar dit jaar zijn het eigen foto's en teksten geworden van de Kinderkerk en onze jongerengroep 'Tigers of God'. We vinden herkenbaarheid in de materialen erg belangrijk. Voor het eerst dit jaar hebben we een QR-code afgedrukt in de folder. Via die code kunnen parochianen rechtstreeks geld overmaken. We zijn benieuwd wat dit ons brengt." Hoe kijkt u naar het

resultaat van al uw vrijwilligerswerk? "We zijn inderdaad wel nieuwsgierig naar de opbrengsten van de Kerkbalans. Ieder jaar weer." Wat betekent uw vrijwilligerstaak voor u in de parochie? Rijpstra: "Het geeft een band met de anderen. Verbondenheid, saamhorigheid en ontmoeting, deze drie zijn wel de belangrijkste pijlers. Niet naar 'boven' maar naar elkaar, dat geloof wordt versterkt. Ik hoop dat we als werkgroep deze taak nog veel jaren mogen doen en dat de financiële resultaten ons sterken om door te gaan, want de Kerk moet blijven bestaan. Weet u, in Den Helder staat de Lange Jaap, de vuurtoren, een baken voor velen. Maar nu staat hij op instorten. Dat mag onze kerk niet gebeuren en dat kan alleen als we allemaal bijdragen." ■

hierdoor meer verbonden met alle mensen in de parochie; iedereen heeft, hoe groot of klein of, belangrijk of niet, een gelijkwaardige taak in de parochie, voor de Kerk. Ik zoek altijd naar de kerk. Geloof maakt het soms gemakkelijk; je voelt je op je gemak maar soms is het leven ook moeilijk. Als ik een probleem heb met iemand en ik bid: vergeef mij. Wat als ik dat niet kan? Ik denk dan soms ook wel eens: Was Jezus altijd lief?" Hoeveel parochianen nemen er deel aan deze Bijbelgroep? "Een stuk of vijf. Ik wens de Bijbelgroep graag meer deelnemers, want het is zo leerzaam." Petros lacht. "De groep moet ook niet te groot worden, want dan kunnen we minder intensief met elkaar praten. Voor de jongeren zou ik graag een programma zien meer toegespitst op deze tijd. De jongeren praten niet veel en ik kan hun gedachte niet altijd lezen. Maar wel met een reflectie vanuit de Bijbel, zodat we de verhalen en ons geloof kunnen blijven doorgeven. Die verhalen zijn voor hen net zo goed 'goed nieuws'!" ■

Synode 2021-2023

Meepraten op bisdom-, continentaal- en wereldniveau

In oktober 2021 opende paus Franciscus de eerste fase van de bisschoppensynode van 2023 over synodaliteit. Deze eerste fase vindt plaats in alle bisdommen over de hele wereld – ook in het onze – en duurt tot augustus 2022. Volgend jaar vinden bijeenkomsten plaats per werelddeel en in oktober 2023 is de Synode in Vaticaanstad in Rome.

Paus Franciscus heeft de hele Kerk uitgenodigd voor een wereldwijde Synode. Hij vraagt ons om samen te komen om de vraag te bespreken hoe we meer als één (geloofs)gemeenschap kunnen optrekken, waarbij iedereen zich betrokken voelt en iedereen zich inzet om

de Blijde Boodschap van Jezus uit te dragen. De paus vraagt ons om met een open hart naar elkaar te luisteren, zonder eisen en voorwaarden. En om vooral ook die mensen uit te nodigen, die minder vaak gehoord worden zoals migranten en jongeren.

In ons bisdom

In alle tien dekenaten van ons bisdom worden de komende weken bijeenkomsten gehouden. Hoe en waar is afhankelijk van de coronamaatregelen. Er zijn ook gesprekken met diverse overlegstructuren in ons bisdom. Van ieder gesprek wordt een kort verslag gemaakt. In mei-juni worden de verslagen van de zeven Nederlandse bisdommen gebundeld en er gaat uiteindelijk vanuit Nederland één verslag naar Rome als voorbereiding op de tweede fase van de synode eind dit jaar en de bisschoppensynode in Rome in oktober 2023. “Het doel van de Synode is niet om documenten te produceren, maar om dromen te laten kiemen, hoop te laten opbloeien, wonden te helen, relaties te weven, van elkaar te leren en een positief denkbild te creëren dat de geesten verlicht, de harten verwarmt, en de handen versterkt,” aldus paus Franciscus.

Wat levert het op?

Wat zal dit proces ons opleveren, vraagt u zich misschien af. Gaat er echt iets veranderen in de Kerk, of zijn de deelnemers straks alleen maar teleurgesteld?

In gesprek met elkaar... Caritas in de Zaanstreek

Op dinsdag 9 november 2021 was er een synodale uitwisseling met vrijwilligers van de caritas in de Zaanstreek. Na het bidden van het synodegebed luisterden ze naar elkaars ervaringen rondom het thema 'samen onderweg zijn' in de plaatselijke kerkgemeenschappen en in het werk van de caritas. Welke vreugde en inzichten leveren deze ervaringen op en welke obstakels worden ervaren? Na een eerste ronde, bespraken zij waar de stem van de Geest hoorbaar was in deze ervaringen. Welke dingen moeten we versterken, wat kan anders, welke mogelijkheden openen zich voor ons?

Er kwamen diverse verhalen naar voren van verdriet, frustratie en van pijnlijke wonden, miskennis ook. Positieve ervaringen betroffen vooral

plaatselijke activiteiten. Daar waar het lukt om mensen te helpen, die in nood zijn, en daar waar mensen onderlinge verbondenheid in de kerkgemeenschappen ervaren. Koffie-drinken op zondag na de viering is zo'n belangrijk moment.

Ook de zorgen over de steeds kleiner en grijzer wordende Kerk werden besproken: wie zet straks het werk van de caritas voort? Wat is de toekomst van onze gemeenschap? Hoe betrekken we jongeren erbij? Het gevoel dat we in alarmfase één zijn, is sterk. Net als bij het klimaat: als we nu niets doen, zijn we er straks niet meer.

Een belangrijke ontdekking was dat we, van hoog tot laag, meer aan de buitenwereld moeten vertellen wat we doen. Andere kerken en

niet-kerkelijke organisaties doen dat al. We moeten het positieve verhaal vertellen en aanwakken. Dat vinden we moeilijk, want we zijn bescheiden en het gaat niet om ons, maar we moeten er wel aan werken. De vrijwilligers vonden het een bijzondere ervaring om zo met elkaar te spreken en naar elkaar te luisteren. Niemand wist hoe de avond zou verlopen. De aanwezigen waren open en eerlijk, ook over de moeilijke zaken en toch sloten ze de avond af met nieuwe inspiratie. Ze stelden vast dat de plaatselijke geloofsgemeenschappen niet hoeven te wachten op de bisschoppensynode van volgend jaar, maar nu al hun voordeel kunnen doen met de vruchten van de Geest van deze bijeenkomst.

Dat heeft alles te maken met onze verwachtingen. Als deelnemers naar een synodebijeenkomst gaan om eigen wensen binnen te slepen, dan is het gedoemd te mislukken. Een synode is geen debat of onderhandeling, waarbij één partij wint of een compromis wordt gesloten. Het is wel de plek om ervaringen, pijnpunten en verlangens met elkaar te delen en serieus te nemen. Wanneer we oprecht luisteren en elkaar serieus nemen, kan de heilige Geest ons helpen om tegenstellingen en obstakels te overwinnen. Er openen zich nieuwe mogelijkheden en wegen, die we eerder niet gezien hadden. In plaats van de strijd tussen standpunt A en B, ontdekken we vanuit A en B de weg naar C. We noemen dit een proces van luisteren en onderscheiden. Als we leren om zo bij elkaar te komen, dan zal onze Kerk veranderen. Voor de wereldkerk zal dit misschien pas op lange termijn herkenbaar zijn. Zie het als een groot schip, dat één graad van koers verandert. Je ziet het verschil eerst niet, maar in de loop van de reis komt het op een heel ander punt uit. Ter plaatse zullen we eerder merken dat ons gemeenschapsgevoel groeit en zullen meer mensen zich betrokken voelen en vreugde beleven aan onze Kerk. ■

Corine van der Loos

Voor een synodale Kerk
communio | participatio | missio

www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl
Icoontje "Synode 2023" (linkerzijde)

Lourdes- bedevaart

11 februari: gedachtenis
O.L.V. van Lourdes

Op 11 februari 1858 verscheen ‘een witte dame met rozenkrans’ aan de kleine Bernadette Soubirous in een grot nabij de rivier de Gave net buiten Lourdes. Het is het begin van meerdere ontmoetingen tussen de Maagd Maria – “Ik ben de Onbevleete Ontvangenis” – en Bernadette en van het ontstaan van deze heilige plek op aarde, waar in de loop van de jaren vele miljoenen pelgrims heling vonden. Niet alleen door het water uit de bron, maar ook door het samenzijn, het vieren van de sacramenten en de ontmoeting tussen pelgrims.

M

et onze bisschop naar Lourdes

Van dinsdag 3 tot en met zondag 8 mei pelgrimeert onze bisschop mgr. Jan Hendriks naar Lourdes met diverse pelgrimsgroepen uit het hele land, en ook uit ons bisdom (Alkmaar, Heemskerk, Obdam en Volendam). Hij nodigt u van harte uit! Mgr. Hendriks: “Ik hoop velen van u in Lourdes te ontmoeten.”

Deze bedevaart, georganiseerd door het Huis voor de Pelgrim, betreft een vliegreis. Op het programma staan onder meer: dagelijks een eucharistieviering (waaronder een H. Mis bij de grot van Lourdes), een boeteviering, overweging van de kruisweg, op 4 mei Dodenherdenking, deelname aan de lichtprocessie en de Sacramentsprocessie, een stadswandeling, kennismaking met de plekken van de H. Bernadette Soubirous, enzovoort. Pelgrims die extra (medische) zorg nodig hebben, zijn van harte uitgenodigd. Zorgvrijwilligers van de diverse groepen verzorgen hun begeleiding. Voor deze reis gelden coronamaatregelen. ■

Wereldziekendag

Sinds 1992 is 11 februari in de Kerk ook Wereldziekendag. Dit jaar voor de dertigste keer. Voor deze dag publiceerde de paus begin januari zijn wereldziekenbrief, getiteld: ‘Weest barmhartig, zoals uw Vader barmhartig is’ (Lc. 6,36). Een vertaling van deze brief vindt u op de website van het bisdom (www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl) en ook bij het Ziekenapostolaat Nederland (www.ziekenapostolaat.nl).

Aanmelding Lourdesbedevaart 3-8 mei 2022

Bedevaartorganisatie Huis voor de Pelgrim
043 3215 715
info@huisvoordepelgrim.nl
www.huisvoordepelgrim.nl

Stichting Lourdesactie Alkmaar

Ans Captijn
06 2887 6904
anscaptijn@hotmail.com

Stichting Lourdeswerk Heemskerk

Joke Hoogeland
0251 243 970
Jhland@ziggo.nl

Stichting Lourdes Werkgroep Obdam-Hensbroek

Mary Leek
0226 720 269 | 06 4111 9116
mdaleek@hotmail.com

Lourdescomité Volendam

Jan en Maartje Tol
06 1332 9850
tol.jan@hotmail.nl

De Lourdesgroep Haarlem-Amsterdam organiseert een busreis (6-14 mei) en vliegreis (8-13 mei) naar Lourdes. Op 13 februari is er in Haarlem een informatiemiddag. Info: Joke Hoekman (06-42347729 www.lourdes-groep.nl).

H

et was een uniek gebeuren, dat gelovigen door de leiding van de katholieke Kerk zijn gevraagd om hun mening over actuele problemen in Kerk en samenleving te geven. De tijd dat alleen maar van boven af werd bepaald hoe er gedacht moet worden in de Kerk ligt wel achter ons. Maar als je niet gewend bent om mee te denken, is dat nog best een klus als je opeens gevraagd wordt. Misschien een goede oefening om je af te vragen: wat zou ik naar voren willen brengen; waarmee zou de Kerk in de toekomst echt gediend zijn? Ook boeiend om dat eens samen met anderen te bespreken: in een leerhuis of parochievergadering. Ikzelf vond het in elk geval een uitdaging en geef hierbij mijn gedachten, uiteraard helemaal voor eigen rekening.

Ik denk - om het negatieve maar meteen te benoemen - dat de Kerk door het seksueel misbruik voor de grootste crisis van de laatste honderd jaar staat. De Kerk zelf zie ik als een moeder, die weent over wat haar wordt aangedaan. Hoe heeft het zo ver kunnen komen en hoeveel mensen lijden er nog dagelijks onder? Is daar wat aan te doen, om dat in elk geval in de toekomst te voorkomen? Volgens mij wel. Ik denk dat als er getrouwde mensen hoog in het bestuur van de Kerk hadden gezeten, deze zaken veel eerder waren gesignaleerd. In het verleden hadden ouders van kinderen zo'n ontzag voor de priester dat ze het zich eenvoudig niet konden voorstellen. Een kind dat het thuis wilde vertellen, kreeg eerder een draai om zijn oren. Daar komt bij dat omwille van het celibaat er een zwijgcultuur onder priesters en bisschoppen was ontstaan, wat uiteindelijk het celibaat grote schade heeft toegebracht.

Dus: mannen en vrouwen die zelf kinderen hebben hoog in het bestuur van de Kerk! Hoe krijgen we dat voor elkaar? Ik zal niet voorstellen om het priesterambt te veranderen: ik leg liever de nadruk op de onmisbare bijdrage van leken in de Kerk. De *sensus fidelium*, het 'aanvoelen der gelovigen', is altijd een element geweest in de Kerk, maar er is zelden echt werk van gemaakt. Kan dat in de toekomst dan wel? Dat lukt alleen als we doorpakken: ik stel voor om getrouwde mensen tot bijzondere adviseurs van de paus te maken. De status van bijzondere adviseurs is geen formele wijding, dus dat probleem is er niet. Die bijzondere adviseurs noemen we ook wel... kardinalen. Er zijn in het verleden kardinalen geweest die geen bisschop zijn geweest of zelfs priester: waarom zouden we dan niet getrouwde mensen met een goede kijk op kinderen tot kardinaal

Marcel Poorthuis is hoogleraar in de dialoog tussen de godsdiensten aan de Faculteit Katholieke Theologie van Tilburg University.

maken? Het heeft namelijk geen zin om allerlei gespreksgroepen en adviescolleges te creëren als de top toch onveranderd blijft.

Ik geef toe, het zal even wennen zijn. Toch waren in het verleden abdissen van kloosters ook machtige vrouwen met een groot gezag in de Kerk over hun vaak omvangrijke kloostergemeenschap, zelfs met staf en ring getooid. Zoals in het Limburgse Thorn. Sommige geleerden betogen dan ook dat hun gezag zonder priesterwijding toch gelijk stond aan dat van de bisschop. Maar dat even daargelaten, in onze tijd hebben

Leken adviseren over vraagstukken in de Kerk

we mensen nodig die de opgroeiende jeugd van nabij meemaken en kunnen waken over hun ontwikkeling en ook over hun integriteit. Er zullen veel andere maatregelen nodig zijn, maar dit is mijn bescheiden bijdrage. Op deze wijze kan de Kerk de grootste crisis sinds mensenheugenis te boven komen, door te laten zien dat het haar ernst is met een nieuwe toekomst. ■

Een kardinaalmuts wordt niet alleen gedragen door de ongeveer 214 kardinalen van de Kerk, maar is ook een groenblijvende (maar voor de mens giftige) haagplant.

Daarnaast kennen we ook een zangvogel, de Rode kardinaal, waarvan het mannetje een helderrood verenkleed heeft.

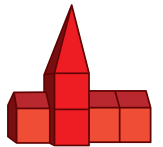

kerkbalans.nl

**Geef vandaag voor
de kerk van morgen**

2022

Actie

Kerkbalans

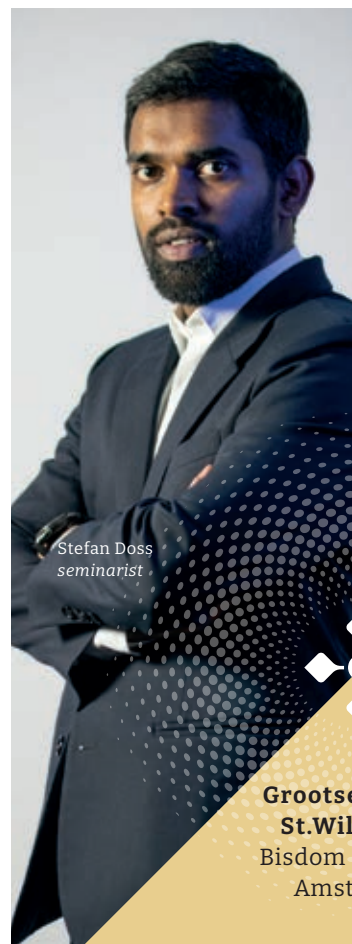
**IDEALEN
WORDEN
ZICHTBAAR**

IMPULSAR

strategy & design

Studio voor ontwerp van visuele communicatie, huisstijl en branding. Wij geloven in oorspronkelijk design en oprechte communicatie, die mensen inspireert en verbindt.

www.impulsar.nl
info@impulsar.nl
0251 785 307

Stefan Doss
seminarist

**Gij hebt uw
hand op mij
gelegd.**

(Psalm 139:5)

**Denk je erover om
priester te worden?**

Ontdek het op
willibrordseminarie.nl
of kom eens langs!

Hoogeweg 65, Heiloo
T 072 505 1288

**Grootseminarie
St. Willibrord**
Bisdom Haarlem-
Amsterdam

Wilt u de priesteropleiding steunen?

NL64 INGB 000 000 5464 t.n.v. Het Grootseminarie

Niet alles

zit op

slot

De zonsopgang zit niet op slot
De frisse lucht zit niet op slot
Vriendschap zit niet op slot
Creativiteit zit niet op slot
De lente zit niet op slot
Bidden zit niet op slot
Hobby's zitten niet op slot
Dromen zitten niet op slot
Vriendelijkheid zit niet op slot
De regenboog zit niet op slot
Een gesprek zit niet op slot
Verbeelding zit niet op slot
Geloof zit niet op slot
Hoop zit niet op slot
Liefde zit niet op slot
Muziek zit niet op slot
De bloesem zit niet op slot
De zonsondergang zit niet op slot

Koester wat je hebt,
tel niet alle dagen,
maar zorg dat alle dagen tellen.
Wees gelukkig en blijf gezond.

Gebedenboek op weg naar Pasen

De Veertigdagentijd vraagt om 'naar het binnenste te gaan' (aldus het evangelie van Aswoensdag – Mt. 6,1-16). In het jaar van zijn heiligverklaring draagt Titus Brandsma ons door deze tijd, op weg naar bevrijding en Pasen. Deze tijd vraagt veel van ons. Heiligen en martelaren leven ons voor hoe met tegenslag om te gaan.

9,99

Bij 100 exemplaren of meer slechts € 3,00

- Ideaal voor verkoop in uw parochie
- Een attentie voor de vrijwilligers
- Om samen te bidden in de gezinnen en kleine gebedsgroepen

ISBN 9789493279018

www.adveniat.nl

Adveniat

V

oor het eerst is een monnik theoloog des vaderlands geworden. En wat voor een Godzoeker. Want Nederland heeft het meteen geweten. Hij sierde de voorpagina's van landelijke kranten, was niet

meer weg te slaan van NPO Radio 1, gaf de landelijke zegen voor het nieuwe jaar op televisie, schreef talloze bijdragen voor de kerstbijlage van de verschillende dagbladen en stond zijn mannetje aan de tafel van de talkshow Op1 over christelijke feestdagen, die volgens de burgemeester van Breda maar op een andere datum gevierd moesten worden.

Thomas Quartier, we hebben het over hem, staat zijn mannetje en doet in niets denken aan een contemplatieve monnik, die zeven keer per dag bidt, de eenzaamheid van zijn kloostercel zoekt en zijn plaats heeft in het gemeenschapsleven van een abdij. En toch is deze benedictijn dat ook allemaal. Sterker nog, ik weet zeker dat zijn zichtbaarheid in de wereld van alledag alleen maar mogelijk is vanuit de stilte, het gebed en het gemeenschapsleven van een abdij. Daar wordt zijn innerlijke vrijheid gevoed, daar krijgt zijn ziel de adem voor de boodschap aan de wereld, daar begint het verlangen naar God. Dat is een constante uitdrukking in al zijn lezingen, boeken en optreden: je bent niets als mens als je niet gedreven wordt door een verlangen naar God. Want dat houdt hem gaande, ook als theoloog des vaderlands.

Zoekende mens van deze tijd

Thomas Quartier is een missionaire monnik, die altijd op zoek is. Ik leerde hem jaren geleden kennen als rituelendeskundige op een symposium van een uitvaartonderneming. Hij werkte toen als docent aan de universiteit en wist alles van de wereld van rouw en afscheid. Maar hij maakte vooral indruk op mij, omdat hij in dat seculiere gezelschap wees op de uniciteit van christelijke rituelen: als handvatten van troost en geborgenheid wanneer we met lege handen staan, als richtingwijzers naar een leven door de dood heen, als tochtgenoten in een land waar niemand de weg kent. Sindsdien zijn we bevriend en trekken we samen op als katholieke broeders. Hij meer en meer vanuit de wereld van het klooster in Doetinchem en nu in Leuven, ik vanuit het domein van de geschreven en visuele media. We zijn verbonden met elkaar, omdat ik in hem de zoektocht herken om vanuit het verlangen naar God de wereld van de hedendaagse mens te bereiken. Hij is een missionaire monnik die niet kan leven zonder zijn stabiliteit met de broeders in Leuven maar altijd weer die genade van het geloof wil delen met de zoekende mens van deze tijd.

Leo Fijen is directeur/uitgever van Adveniat en presentator van de geloofsgesprekken van de KRO op de zondagochtend.

Spiritueel drielandpunt

Niets gaat hij daarvoor uit de weg. Want hij staat ook zingend zijn mannetje. Dan is hij bijna de performer, die verhalen en popklassiekers met elkaar verbindt en zo jongeren in hun hart raakt. Maar even makkelijk schrijft hij zelf teksten en presenteert die zingend met een cd. Geboren Duitser, biddende Belg, docerende Nederlander, Thomas Quartier is het spirituele drielandpunt. En daarom bereikt hij zoveel mensen. Ook omdat hij de taal van die mensen spreekt. Met hun twijfels, hun onzekerheden, hun dilemma's. Dat is ook zijn machteloosheid. Alleen dat troost al. En dan neemt

De nieuwe theoloog des vaderlands

hij de mensen van deze tijd mee in de waarden van het kloosterleven: regelmaat, deemoed, stilte, eeuwigheid en contemplatie. Als een spiegel om op weg te gaan, als een richtingwijzer naar een nieuw verlangen. Dat is het verlangen naar God. Want met dat verlangen kun je omarmen wat op je pad komt, zo schrijft hij in zijn eerste boek als theoloog des vaderlands. ■

Blijven. Omarm wat op je pad komt | Thomas Quartier
ISBN 9789493279001 | www.adveniat.nl | € 19,90

'De Papegaai' weer Jozefkerk

De kerk aan de Kalverstraat – de kerk met de draaideur, zoals winkels die hadden, de kerk met het reclamebord 'Een kwartiertje voor God' of de kerk die in de volksmond 'De Papegaai' genoemd wordt – heeft zijn oorspronkelijke heiligennaam terug. Die van Sint Jozef. In 1848 werd het kerkgebouw toegewijd aan deze heilige. In 1912 werd de kerk samengevoegd met de kerk van de HH. Petrus en Paulus en kwam deze naam in zwang. Op 8 december 2021, de laatste dag van het Jozefjaar, heeft de Bisschop besloten om de oorspronkelijke heiligennaam van de heilige Jozef voor deze kerk weer te gaan gebruiken, ook vanwege de levendige devotie tot de H. Jozef binnen deze geloofsgemeenschap. De bijnaam 'De Papegaai' blijft ook. Een oplettende bezoeker van de kerk of Kalverstraat weet dat beiden u bij de ingang begroeten.

Geloof op radio en TV

Iedere zondagmorgen wordt om 10.00 uur (op NPO 2) de eucharistieviering uitgezonden, met gebarentaal voor doven en slechthorenden. Voorafgaand is het 'Geloofsgesprek' (om 9.45 uur). Leo Fijen gaat in gesprek met pastores en parochianen over geloof en leven.

Zondagmiddag om 17.45 uur (op NPO 2) wordt het programma 'Kruispunt' uitgezonden. Dit jaar gaat de serie 'De andere kant van...' van start, waarin prominente Nederlanders van een andere kant worden belicht. Mensen uit de omgeving van deze prominent, als vrienden, familieleden en collega's, geven een inkijkje. Een aantal keren per jaar brengt 'Kruispunt' de kloosterserie, waarin bekende Nederlanders kloosters in binnen- en buitenland bezochten. Op zaterdagmiddag om 16.25 uur (op NPO 2) gaat Roderick Vonhögen in 'Roderick zoekt licht' op zoek naar hoopvolle verhalen, optimistische mensen en tradities die verbinden.

Iedere zondagmorgen om 9.00 uur op Radio 4 het programma 'Tussen hemel en aarde' met religieuze muziek passend bij de liturgische tijd van die zondag en week.

Ad limina uitgesteld

Het Ad-liminabezoek van de Nederlandse bisschoppen aan Rome is vanwege de coronamaatregelen uitgesteld. De bisschoppen vinden het niet verantwoord om als groep naar Rome te reizen en daar in korte tijd meerdere bijeenkomsten te hebben. "Wij houden goede moed dat het op een later moment wel door kan gaan als de omstandigheden in verband met corona gunstiger zijn, zowel in Italië als in Nederland", aldus voorzitter mgr. Hans van den Hende van de Bisschoppenconferentie.

400e sterfdag Franciscus de Sales

Eind dit jaar, 28 december, is de vierhonderdste sterfdag van de heilige kerkleraar Franciscus de Sales (1567-1622). Dit jubileum wordt vanaf 24 januari gevierd door de Salesianen van Don Bosco en Oblaten van St. Franciscus de Sales, die diverse activiteiten zullen organiseren. Info: www.oblaten.osfs.nl

WIE IS DE MAN VAN DE LIJKWADE?

EXPOSITIE VAN DE LIJKWADE VAN TURIJN

Te bezichtigen van 20 t/m 27 februari 2022

De lijkwade van Turijn is een eeuwenoud linnen kleed met een vage beeltenis van een man. Geleerden reconstrueerden met de sporen op de lijkwade een hele lijdensweg. Is dit de lijkwade van Jezus? De expositie is van 20 t/m 27 februari te bezichtigen in de Bedevaartkapel van het Heiligdom Onze Lieve Vrouw ter Nood.

Er zijn ook een aantal lezingen over de tentoonstelling ingepland:
op zondag 20 en zondag 27 februari om 12:30, 14:30 en 16:00 uur.

De lezingen vinden ook plaats in de Bedevaartkapel van het Heiligdom.
Aanmelden kan via de knop 'aanmelden vieringen' op olvternood.nl

Kijk voor meer informatie op olvternood.nl en lijkwade.org

ONZE LIEVE VROUW TER NOOD te Heiloo
Kapellaan 146 | 1851 PE Heiloo | olvternood.nl

We vieren eucharistie

Bron en hoogtepunt: de woorden van Jezus Zelf

's Zondags en doordeweeks, in de eigen kerk of via de televisie, de Kerk viert eucharistie, bron én hoogtepunt van het kerkelijk leven. Wat gebeurt 'daar' allemaal en waarom? In een reeks van artikelen komen vele aspecten, die te maken hebben met de viering van de eucharistie, aan bod.

N

a de prefatie en het 'Heilig, heilig' volgt het belangrijkste gebed van iedere Mis. Het eucharistisch gebed kent een specifieke structuur en opzet. Na enkele inleidende zinnen volgt de zogeheten 'epiclese'

(de aanroeping van de Heilige Geest), gevolgd door de consecratie (met de woorden van instelling, de woorden van Jezus). Daarna volgen de zogeheten 'amnese' (de herinneringswoorden, waarom wij het misoffer vieren) en enkele gebeden voor de Kerk, de wereld, de noden, de aanwezigen en de overledenen. Het eucharistisch gebed wordt altijd afgesloten met de doxologie 'Door Hem, met Hem en in Hem'.

De Kerk kent vier verschillende teksten, die als eucharistisch gebed gebruikt mogen worden. Tot aan 1969 was er slechts één eucharistisch gebed, welke sinds het Concilie van Trente (1545-1563) gebruikt werd. Het is de zogeheten Romeinse Canon. In het Latijn uiteraard. Bij de veranderingen in de liturgie van de jaren zestig van de vorige eeuw zijn drie nieuwe versies toe gevoegd voor de Kerk wereldwijd, welke ook in de landstaal gebruikt worden. In het Nederlandse taalgebied is het daarnaast mogelijk om een tiental verschillende eucharistische gebeden te gebruiken, waaronder twee voor vieringen met kinderen.

Priesterlijke taak

Het is de priester die de tekst van het eucharistisch gebed uitspreekt. Tijdens het eucharistisch gebed treedt de priester op 'in persona Christi', in de persoon van Christus.

Bij de priesterwijding vindt een ontologische gebeurtenis (in het wezen, het zijn van de wijdeling) plaats bij de wijdeling waardoor hij in het vervolg in bepaalde - sacramentele - situaties kan optreden als Christus Zelf. Dat geldt bij de toediening van de sacramenten, vooral bij de viering van de eucharistie (en bij het Sacrament van boete en verzoening). In het eucharistisch gebed bidt de priester tot de Vader, als Christus, die het Hoofd is van zijn Kerk, mede namens alle aanwezigen, de ledematen van de Kerk. Daarom gebruikt de priester als persoonlijk voornaamwoord bijna altijd 'wij'. Maar, op het hoogtepunt van de viering gaat de priester over op de eerste persoon enkelvoud: "Dit is Mijn Lichaam... Dit is Mijn Bloed". Hier spreekt hij dus namens Christus. Er wordt wel eens gezegd: de priester aan het altaar heeft geen gezicht. Daarmee wil men

tot uitdrukking brengen dat de priester niet namens zichzelf het eucharistisch offer voltrekt, maar dat het de Heer zelf is, die zich aanbiedt aan de Vader, in een tegenwoordigstelling van de gebeurtenissen van Witte Donderdag, Goede Vrijdag en Paasmorgen. Het is alsof de dimensies van tijd en ruimte wegvallen. Wij zijn echt aanwezig bij de hoogtepunten van de heilsgeschiedenis. En dat is alleen mogelijk omdat de priester Christus daadwerkelijk vertegenwoordigt, terwijl hij het eucharistisch gebed uitspreekt.

Consecratie: woorden van instelling

Het meest heilige moment van de eucharistieviering is als de priester de woorden van Jezus uitspreekt waarbij brood en wijn worden tot het Lichaam en het Bloed van Christus. De woorden van Jezus zijn de woorden die Hij sprak bij het Laatste Avondmaal. Deze woorden vinden we terug in de evangeliën van Matteüs (26,26-28), Marcus (14,22-24) en Lucas (22,19-20) en in de eerste brief van de apostel Paulus aan de Christenen van Korinte (11,23-25). Opvallend is dat we deze woorden niet terugvinden in het evangelie van Johannes. Daar had Johannes de evangelist vast zijn redenen voor.

We nemen als voorbeeld de tekst van de consecratie uit Eucharistisch gebed II, dat in oorsprong teruggaat op een tekst (de Didachè) uit ongeveer 150 na Chr.

Toen Hij werd overgeleverd en vrijwillig zijn lijden op zich nam, nam Hij het brood, sprak de dankzegging uit, brak het en gaf het zijn leerlingen met deze woorden: Neemt en eet hiervan, gij allen, want dit is mijn Lichaam, dat voor u gegeven wordt.

Het is alsof de dimensies tijd en ruimte wegvallen. Wij zijn aanwezig bij de hoogtepunten van de heilsgeschiedenis

Eucharistisch gebed

Prefatie

Heilig, heilig (het Sanctus)

Epiclese

Instellingsverhaal/-woorden met de consecratie

Anamnese (lijden en sterven van Christus en zijn glorievolle wederkomst worden in herinnering gebracht)

Oblatio (de Kerk voegt zich bij het offer van het altaar)

Communie-epiclese

Commemoratie (van de heiligen en intercessies, zoals de Kerk, de paus en bisschop, als ook de overledenen)

Slotdoxologie

Zo nam Hij na de maaltijd ook de kelk, sprak opnieuw de dankzegging uit, en gaf hem zijn leerlingen met deze woorden: Neemt deze beker en drinkt hier allen uit, want dit is de beker van het nieuwe altijddurende verbond, dit is mijn Bloed dat voor u en alle mensen wordt vergoten tot vergeving van de zonden. Blijft dit doen om Mij te gedenken.

Het belangrijkste gedeelte uit deze woorden van instelling zijn: 'Dit is mijn Lichaam' en: 'Dit is mijn Bloed'.

Met deze woorden en met ongegist brood van hoge kwaliteit graan en met pure wijn, enkel van druiven gemaakt, vindt het sacrament van de eucharistie plaats.

Na deze woorden toont de priester het Lichaam van Christus en het Bloed van Christus aan de gelovigen. Aansluitend betreft de priester de aanwezige gelovigen bij wat gebeurd is, door de oproep: 'Verkondigen wij het mysterie van het geloof'. De gelovigen bevestigen de consecratie met een van de volgende teksten:

Heer Jezus, wij verkondigen uw dood en wij belijden tot Gij wederkeert, dat Gij verrezen zijt.

Redder van de wereld, bevrijd ons, Gij die ons hebt verlost door uw kruis en verrijzenis.

Als wij dan eten van dit brood en drinken uit deze beker, verkondigen wij de dood des Heren, totdat Hij komt.

Uit de Bijbelteksten waaraan de instellingswoorden ontleend zijn, blijkt hoe Jezus tijdens het Laatste Avondmaal het joodse ritueel van het paasmaal onderbrak en het offer op Zichzelf betrok door zijn lichaam en zijn bloed aan ons, zijn volgelingen, te geven. Een offer dat vervolgens op het kruishout voltrokken werd in de dagen dat de joden Pesach vierden, de bevrijding uit Egypte. Daarmee bevrijdde Jezus Christus het nieuwe Volk van God van het slavenland van de zonden. Het ritueel van de joodse paasmaaltijd had meerdere

bekers wijn en diverse dankgebeden. We vinden daar elementen van terug in de teksten in de genoemde evangeliën. In de tekst van de apostel Paulus veel minder; in die tekst is toch al meer sprake van een liturgische vorm van de herdenking van het Laatste Avondmaal. Naar wat Jezus zei: "Blijft dit doen om Mij te gedenken". ■

Eric van Teijlingen

Jezus Christus bevrijdde het nieuwe Volk van God van het slavenland van de zonden

Epiclese

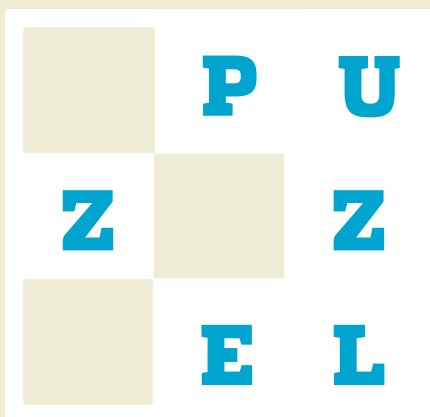
Vlak vóór de consecratie wordt gebeden om de komst van de Heilige Geest, die wordt aangeroepen, de epiclese. De Heilige Geest wordt gesmeekt om de gaven van de mensen – brood en wijn – te heiligen tot gaven van God: het Lichaam en Bloed van Christus. De priester houdt op dat moment zijn handen anders dan bij de rest van het Eucharistisch gebed. In plaats van de zogeheten orantes-houding (bidhouding), waarbij de priester de armen gestrekt houdt, houdt hij zijn handen nu boven de gaven. Ook maakt hij er een kruistekken over. Let maar eens op...

De epiclese uit het eucharistisch gebed III:

Wij hebben deze gaven dan ook hier gebracht om ze aan U toe te wijden. In alle ootmoed vragen wij U, ze te heiligen door uw Geest, en ze Lichaam en Bloed te doen zijn van Jezus Christus, uw Zoon, onze Heer, op wiens woord wij deze geheimen vieren.

De epiclese uit het eucharistisch gebed IV:

Daarom smeken wij U, Heer, dat uw Heilige Geest deze offergaven wil bezielen, opdat zij het Lichaam en Bloed worden van onze Heer Jezus Christus, tot viering van het grote heilsmysterie dat Hij ons naliet als zijn verbond-met-ons voor altijd.

Horizontaal

- 1 Als je dit leest, zit je eraan vast
- 7 Die weet niets
- 8 Dat is goed
- 10 Zij pakken je
- 11 Dat meisje kot er weer achter
- 12 Geen snel dier, of toch wel?
- 15 Wordt evenzo in het schip bedrukt
- 16 Kijk!
- 17 Een lamp aan het einde
- 18 Dit ervoor is niet goed
- 20 Zonder 'n clown in het vervoermiddel
- 21 Geldmeubel
- 23 In cirkels lopen

Verticaal

- 1 Staat aan de hemel in Oost-Europa?
- 2 Supermarkt
- 3 Roversnest in Zuid-Afrika
- 4 Een Tsjechische schoen?
- 5 Sportief rund
- 6 Meerdere nakomelingen roemen
- 9 Daar val je zelf in, zeggen ze
- 11 Zingende ezel op een slee
- 13 Dezelfde computerafdeling
- 14 Van begin tot einde deze club
- 19 Griezelig smal
- 21 Iedereen kent hem
- 22 Bazige vogel

Stuur uw oplossing (met vermelding van naam en adres) vóór 15 maart 2022 naar: **Redactie SamenKerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem.**
Of mail naar: samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

De oplossing van de kerstpuzzel luidde: **Zoveel mensen zien uit naar een ander geluid. Uw komen is een ander geluid, een ander teken.**
Uit de vele honderden inzendingen zijn de volgende prijswinnaars geloot:

- F. Mijnhout (Loosdrecht)
- I. de Leur (Bakkum)
- J. Gunst (Alkmaar)
- B. Zwerus (Zandvoort)
- G.M. Witteman (Halfweg)
- L. Hennekens (Heiloo)
- C.M. Hoogeland-van Meeteren (Haarlem)
- M. Verhoeven (Amsterdam)
- C. de Oliviera (Leiden)
- J.W.M. van der Gracht-Bakker (Den Burg)

De winnaars van de kerstkleurwedstrijd zijn:

- Joy Bunstee (Duivendrecht)
- Karolina Kesseling (Amstelveen)
- Leandra Ammerlaan (Hoofddorp)

Als God renoveert

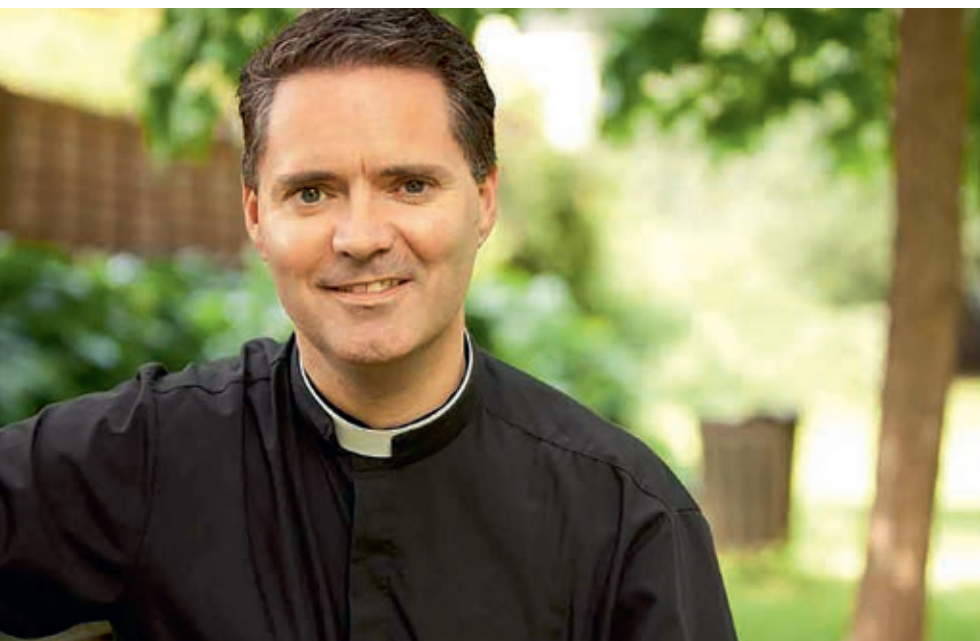
Studiedagen over de missionaire parochie

Zoals een vis moet blijven zwemmen om te blijven leven, zo moet de Kerk missionair zijn. De Blijde Boodschap verspreiden is de kern van wat 'apostolische Kerk zijn' (uit de geloofsbelijdenis) betekent. De Canadese priester James Mallon is op 24-25 maart de hoofdspreker bij de conferentie 'De missionaire parochie'. *SamenKerk* sprak via zoom met hem.

W

at is de kern van uw programma 'Divine Renovation', in het Nederlands vertaald als 'Als God renoveert'?

James Mallon: "Allereerst is 'Als God renoveert' geen programma, geen blauwdruk, dat je toepast op je parochie. Het is meer een samenvatting van ervaringen bij het groeien naar meer missionair elan in parochies. We zijn nu betrokken bij bijna vierhonderd initiatieven als jullie conferentie eind maart in Breda in landen wereldwijd en, hoewel geen parochie hetzelfde is, hebben we allemaal dezelfde problemen: hoe kunnen we ons geloof uitdragen in een seculiere maatschappij? Missionair zijn is moeilijk voor parochies. Het zit parochies niet in hun DNA. Missionair waren de (missie)congregaties. Zeker vroeger. Parochies waren locaties, waar gelovigen naar toegingen, zoals op zondag. Vaak een gesloten bastion. Die wereld bestaat niet meer. Statische parochies moeten dynamisch en missionair worden. Niet voor mensen ver weg, maar voor mensen op de stoep van het kerkgebouw. Ja, zelfs voor de mensen in de kerkbanken!"

Conferentie 'De missionaire parochie'
24 en 25 maart 2022 in Breepark (Breda)
Hoofdspreker is Fr. James Mallon, auteur van
Als God renoveert (*Divine Renovation*)
Info en aanmelding: www.missionaireparochie.nl

Deelnemers die zich voor de afgelopen conferentie van maart 2020 hadden opgegeven, zijn automatisch aangemeld. Nieuwe aanmeldingen zijn nog steeds mogelijk.

"De kern van een missionaire parochie is minimaal drie dingen: ten eerste, sta open voor de kracht van de Heilige Geest. Laat God z'n werk doen en denk niet dat alles uit mensenhanden moet komen. Ten tweede, wees als parochie in alles evangeliserend. In iedere parochie vragen veel dingen hun aandacht, eerste communie of oudere parochianen, het kerkgebouw, enzovoort, maar laat missionair-zijn topprioriteit zijn in het hele parochiële leven. En stop met zaken die geen vrucht dragen. Als derde punt wil ik noemen: goed leiderschap. Zorg dat de parochie door een goed team wordt geleid. Een team wil zeggen, niet alleen de pastoor, maar hij én een aantal parochianen, die gezamenlijk de kar trekken.

Tot slot mag een goede zondagse ervaring niet ontbreken. Daarmee bedoel ik dat de zondagse viering aantrekkelijk is als er mooie zang en muziek is, een echt goede preek van de voorganger en dat er een sfeer van welkom hangt zodat niet-parochianen zich er meteen welkom voelen, bijvoorbeeld omdat ze gezien worden en persoonlijk verwelkomd worden in de kerk.”

Nederland is een gesecculariseerde en sterk individualistische samenleving. Waar moeten we beginnen?

Mallon: “Maak het je nooit te moeilijk. Maak geen grootste programma’s maar creëer een sfeer van aantrekkelijkheid. Neem altijd maar één stap tegelijk. Een Alpha-cursus, bijvoorbeeld, is bedoeld om geïnteresseerden in een gemoedelijke sfeer iets over Jezus, de Bijbel en de Kerk te leren. Daaruit kan ontstaan dat mensen gedoopt willen worden. Ze gaan hun levensverhaal vertellen en delen. Ook in hun privé-omgeving, in een niet-kerkelijke omgeving. Daardoor kunnen anderen weer geïnteresseerd raken. Missionair zijn is niet makkelijk. Zie het niet als een project dat af moet. Het is eerder een langdurige, continue marathon, dus met vallen en opstaan doorgaan. Missionair zijn is een mentaliteitsverandering. Dat vraagt om een lange adem.”

Voor wie is de conferentie bedoeld?

“Als de pastoor van een parochie naar de conferentie gaat en geen van zijn parochianen, of als parochianen gaan maar de pastoor niet, dan heeft deelname weinig zin. Nodig elkaar uit. Pastoors, vraag vier of vijf van je parochianen om samen naar deze conferentie te gaan. En parochianen, neem je pastoor mee. Ik zou ook willen zeggen: bisschoppen, denk na wie van je priesters of diakens je naar deze conferentie wil sturen?”

Bij uitgeverij Adveniat (www.adveniat.nl) zijn de volgende boeken verschenen rond dit thema:

Als God renoveert. De parochie van onderhoud naar bloei | James Mallon | ISBN 9789492093776 | € 25,00

Als God renoveert werkboek. Een stapsgewijze handleiding voor het transformeren van je parochie
James Mallon | ISBN 9789493161191 | € 25,00

Als God renoveert. Meer dan de parochie alleen
James Mallon | ISBN 9789492093967 | € 25,00

Als God renoveert. Vijf praktijkverhalen in Nederland
Leo Fijen | ISBN 9789493161313 | € 4,95
(vanaf 100 stuks: € 1,30 per stuk)

1. Ontdek Jezus

Een missionaire parochie bestaat uit een gemeenschap van leerlingen van Jezus.

2. Neem deel aan een kleine geloofsgroep

Ontmoet elkaar (ook buiten de zondagse viering) in kleine kring, waar je meer kunt en durft te delen, zoals over de vreugde van het geloof.

3. Deel je geloof en nodig anderen uit

Heb een actieve houding om anderen uit te nodigen en gastvrij te ontvangen. Niet alleen in het kerkgebouw, maar ook in zorg voor mensen met problemen.

4. Dien met jouw talenten de Kerk en samenleving

Is er in de parochie ruimte om te groeien in vaardigheden of talenten? Denk daarbij aan jongeren.

5. Bid en ontvang de sacramenten

Alles begint met het gebed en luisteren naar Gods heilige Geest. Heb dagelijks een gebedsmoment.

En vraag hen vervolgens wie van hun parochianen zij uitnodigen mee te gaan. Ga niet alleen, maar ga met een groep, want alle drie – de bisschop, de pastoor en de parochiaan – zijn van belang om een missionair elan te laten ontstaan.”

Carolien Hoogenboom

James Mallon (52) is priester van het aartsbisdom Halifax-Yarmouth (Canada), pastoor van de parochie O.L.V. van Guadelope, bisschoppelijk vicaris voor missionaire vernieuwing van parochies en betrokken bij ‘Divine Renovation Ministry’. www.divinerenovation.org

Ingrid Henkemans is erfgoedspecialist van Museum Catharijneconvent en inventariseert en adviseert de kerken van het Bisdom Haarlem-Amsterdam.

Lourdes in Zwaag

Hoe Maria naar West-Friesland kwam

Parochies en kerken zijn erfgoed- en schatbewaarders. De gebouwen zijn in een bepaalde stijl opgetrokken. In iedere kerk zijn er kunstschaten: van een glas-in-loodraam tot een heiligenbeeld, van liturgische voorwerpen tot aan kunst met een grote K. *SamenKerk* opent voor u een klein kiertje van deze schatkamer.

H

onderduizenden gelovigen gaan elk jaar om uiteenlopende redenen op pelgrimage naar Lourdes. Als dank voor een verhoord gebed, om te vragen om genezing, om boete te doen of om haar te eren en een kaarsje te branden. Wat de reden ook is, mensen doen dit al ruim 160 jaar en putten daar hoop uit en krijgen daar kracht van. Maar waar komt deze verering vandaan en hoe komt het dat 'Lourdes' ook naar Nederland gekomen is?

Dogma van de Onbevleete Ontvangenis

In 1854 vaardigde de heilige paus Pius IX een pauselijke bul uit onder de naam *Ineffabilis Deus* (God die onuitsprekelijk is). Hierin werd vastgesteld dat Maria zonder erfzonde geboren is: onbevleete ontvangen. Zo kon zij Moeder van God worden, nadat de heilige Geest over haar kwam.

Foto's: Ingrid Henkemans

Bernadette praat met Maria

Toen dit eenmaal was vastgesteld, kwam in de Kerk een enorme Mariadevotie op gang. Maria verscheen op 11 februari 1858 aan een 14-jarig Frans meisje bij de grot van Massabielle bij Lourdes. Aan deze Bernadette Soubirous verscheen de Maagd in korte tijd achttien keer. In eerste instantie geloofde niemand haar verhaal, maar toen ze de pastoor - na de zestiende verschijning - vertelde dat de verschijning haar in dialect had gezegd hoe ze heette: 'Soy era Immaculada Counceptiouze' (Ik ben de Onbevleete Ontvangenis) werd ze wél geloofd, want deze ongeletterde molenaarsdochter had zelf geen kennis van dit theologische leerstuk. Maria droeg Bernadette op voor haar een kapel te bouwen op de rots waar ze verschenen was. En zo geschiedde.

Knippen en plakken

In Nederland en vele andere landen is de Lourdesgrot gekopieerd. De legitimatie voor de bouw van zo'n grot of kapel was vaak een lokaal wonder dat had plaatsgevonden. Het was ook een manier om je parochie als bedevaartsoord op de kaart te zetten, vooral omdat een

bedevaart naar Lourdes in die tijd niet voor iedereen was weggelegd.

Sommige grotten zijn heel precies en op schaal nageemaakt. Hiervoor konden bij het bureau 'Oeuvre du Roc' ('Werk van de Grot') in Lourdes de exacte maten worden opgevraagd, zodat de verhoudingen klopten met de echte situatie. Ook werd vaak een brokstuk uit de echte Lourdesgrot ingemetseld.

Om de grot zo waarheidsgetrouw mogelijk weer te geven werden vaak flexibele materialen gebruikt, maar er waren ook grotten die hun eigen maatvoering kenden of uitgehakt werden uit een heuvel en voorzien werden van zelf verzonnen plooiën en scheuren.

De grotten staan vaak op het terrein van kloosters en seminaries, maar soms ook bij kerken en een enkele keer zelfs in de tuin van een particulier. In het bisdom van Haarlem-Amsterdam staan drie Lourdesgrotten: in de kloostertuin van het voormalige Sint-Luciaklooster

in Bennebroek, in de tuin van de Zusters van Liefde van Tilburg in Medemblik en in de tuin van het voormalig Sint Elisabeth Gesticht in Amsterdam. Dit laatste exemplaar is in cement uitgevoerd, wat redelijk uniek is voor Nederland. De enige twee binnengrotten zijn te vinden in Beverwijk (in de Apostelkerk, in de oktobermaand) en in Zwaag (tegenover de H.-Martinuskerk).

Wonder van Zwaag

Deze laatste bevindt zich in de zeszijdige Lourdeskapel, die in 1882 werd gebouwd door pastoor Piet Masker. Hij keerde ooit terug uit Lourdes met het verlangen om een eigen Lourdeskapel te laten bouwen in de tuin van de pastorie. Toen de bisschop hiervoor geen toestemming gaf, kocht hij bij een volgend bezoek aan Lourdes een groot beeld van Maria Onbevleete Ontvangenis. Hij nam het mee naar huis en zette haar in het lijkenhuisje op de begraafplaats. Als vanzelf kwamen steeds meer mensen bij het beeld bidden en kaarsjes branden. Agatha Keuning, een jong meisje uit het dorp, had een ongeneeslijke oogziekte. Haar moeder hield een novena bij het beeld, waarna het kind genas. Dat was het teken voor de pastoor om de bouw door te zetten. Uiteindelijk kwam de kapel met Lourdesgrot er in 1882 en sinds die tijd ontvangt men jaarlijks vele pelgrims, die op bedevaart gaan naar 'Lourdes in West-Friesland'. ■

Ingrid Henkemans

Kijk op www.lourdesgrotten.nl waar de Lourdesgrotten in Nederland staan.

Liefde, liefde en nog eens liefde

Echt lekker uit volle borst (mee)-zingen... het voelt nog steeds niet goed. Terwijl zingen en samenzang zo goed zijn voor je geestelijke én lichamelijke gezondheid. Dit keer een lied over de liefde. Ontelbaar als de sterren aan de hemel zijn liederen, aria's, popsongs, psalmen en hymnen over love, l'amour, die Liebe, l'amore, de liefde. Ook in het kerkelijke genre wordt de liefde veel bezongen – want God is liefde (1 Joh. 4,8) – zoals in de hymne 'Liefde, eenmaal uitgesproken'.

H

et woord 'liefde' komt 142 keer voor in het Nieuwe Testament, waarvan de belangrijkste tekst is: 'God is liefde', uit de eerste Johannesbrief (4,7-8): "Laten wij elkander liefhebben, want de liefde komt van God. Iedereen

die liefheeft is een kind van God, en kent God. De mens zonder liefde kent God niet, want God is liefde." Emeritus-paus Benedictus XVI schreef over 'God is liefde' een prachtige encycliek, *Deus caritas est* uit 2005. Meer dan het (her)lezen waard! Liefde in het gezin, tussen geliefden, voor de natuur, dieren of hobby's, "uiteindelijk is 'liefde' één enkele werkelijkheid, maar ze heeft verschillende dimensies" (*Deus caritas est* 8).

in 2012 Engelse liederen of schreef nieuwe Nederlandse teksten bij de geliefde melodieën van Engelse kerkliederen. 'Love divine, all love excelling' uit 1889 van Charles Wesley en componist John Stainer is daar een van. Stainer was naast componist ook werkzaam als organist van onder meer Saint Paul's Cathedral in Londen en als hoogleraar aan de Universiteit van Oxford. Hij componeerde in een romantisch idioom, zoals die in die tijd in de mode was. Van Stainer is ook het oratorium 'The Crucifixion', waaruit 'Cross of Jesus' en 'All for Jesus' nog vaak in de Goede Week gezongen worden. In 1871 schreef hij de standaardzettingen voor veel, heel bekende, 'Christmas carols', Engelse kerstliederen. ■

Jos Martens

'Liefde' is één enkele werkelijkheid, maar ze heeft verschillende dimensies

Liefde in alle vormen wordt bezongen in het lied 'Liefde, eenmaal uitgesproken'. God heeft ons als eerste liefgehad (1 Joh. 4,9), dat ons is gegeven. En Gods woord van liefde is Gods eerste én laatste woord. Het hele lied straalt uit wat liefde is en wat liefde doet. In de woorden van Sint Paulus (1 Kor. 13): liefde is geduldig en vriendelijk, niet jaloers, wordt blij van het goede en verdraagt alles. Door liefde blijf je geloven en vertrouwen en leven. Hierop wil je toch zeggen: "ja en amen!" (strofe 3), zoals bij een huwelijk? En dat huwelijk komt in de vijfde strofe aan bod, wat gaat over de bruiloft te Kana (Joh. 2), waar liefde en goede wijn samenkwamen. De laatste zinnen brengen het begin en het einde bij elkaar, liefde met een kleine én met een hoofdletter (mens én God). Jezus is ook begin en einde, *alpha* en *omega*. Waar liefde en vriendschap samenkomt, dáár is God... die liefde is!

Sytze de Vries, voormalig hervormd predikant in onder meer Purmerend en Amsterdam (Oude kerk), vertaalde

Liefde, eenmaal uitgesproken,
als uw Woord van het begin.
Liefde wil ons overkomen,
als geheim en zegening.

Liefde die ons hebt geschapen,
vonk waarmee Gij zelf ons raakt,
alles overwinnend wapen,
laatste woord dat vrede maakt.

Liefde luidt de Naam der namen,
waarmee Gij U kennen laat.
Liefde vraagt om ja en amen,
ziel en zinnen metterdaad.

Liefde waagt zichzelf te geven,
ademt op van goede trouw.
Liefde houdt ons in het leven,
daarop hebt Gij ons gebouwd.

Liefde laat zich voluit schenken,
als de allerbeste wijn.
Liefde blijft het feest gedenken,
waarop wij Uw gasten zijn.

Liefde boven alle liefde,
die zich als de hemel welft,
over ons: wil ons genezen,
Bron van liefde, Liefde zelf.

Tekst: Sytze de Vries (1945-)
Melodie: Love divine, 1889
(John Stainer, 1840-1901)

Scan de QR-code om dit lied te beluisteren of kijk op de website van het bisdom.

Winnaars wedstrijd

Geloof in

Geluk

Uit de tientallen inzendingen voor de Wedstrijd Geloof in Geluk koos de jury tien genomineerden en drie winnaars, te weten: Gerrit Besseling, Henk Koning en het Josephhuis. De inzendingen van de drie winnaars zijn vanaf nu te bezichtigen en te beluisteren op de tentoonstelling 'Geloof in Geluk' in de kathedraal in Haarlem.

Scan de QR-code om direct naar de pagina te gaan over de tentoonstelling 'Geloof in Geluk'

Jury

Michaëla Bijlsma • *kunstenares*

Leo Fijen • *directeur/uitgever Adveniat en presentator KRO-Geloofsgesprek*

Nanine van Smoorenburg • *projectleider 'Geloof in Geluk'*

Eric van Teijlingen • *hoofdredacteur SamenKerk*

De tien genomineerden

Christina Hollander

Gerrit Besseling

Henk Koning

Hetty de Snoo-Oor

Iteque Menen Faverus

Lucas Kruse

St.-Josephhuis

Marina Kramer

Marlies van der Lelij

Wiljan Dohmen

Gerrit Besseling

Uit het juryrapport: Een herkenbaar verhaal, mooi geschreven en ontroerend, met een terugblik naar het 'rijke Roomsche leven', waarbij katholiek-zijn onderdeel was van het dagelijks bestaan, nu door een spontane reactie van een kleinkind. Toen was geluk heel gewoon... en nu ook!

Hoe Gerrit Besseling als jongetje van tien jaar voetbalde bij de Zoeaven op het veld achter de kerk en dat toen de kerkklok zes uur sloeg hij snel naar het klooster rende. "Hij maakt zich los van de voetballertjes, rent naar Huize Sint Nicolaas en spoedt zich naar de kapel, waar rector Goeyenbier en de eerwaarde zusters gereed zijn voor het rozenhoedje. Snel trekt hij zijn zwarte toog en witte superplie aan en, net op tijd, zit hij naast de rector die hem goedkeurend toeknikt. Behoedzaam haalt Gerrit zijn grote rode zakdoek uit zijn broekzak en probeert zo ongezien mogelijk de vele zweetdruppels van zijn gezicht te verwijderen... Zijn grote geluk, voetballen en vervolgens de aardige rector en de lieve zusters ter dienste zijn, leek toen zo gewoon."

Als zeventigjarige staat hij in de tuin met zijn kleinzoon Lasse. "Opa, hoor!", zegt laatstgenoemde en tegelijkertijd wijst zijn vingertje naar de toren van de trouwe H.-Nicolaaskerk, de kerk die altijd gebleven is. De klok heeft zojuist half zes geslagen.

Gerrit wordt geraakt door de reactie van zijn lieveling en het geluid van die klok.

Ruim vijftig minuten later staan beiden dichtbij de kerktoren. In afwachting van dat geluid van toen. En dan slaat de klok zes uur...

Terwijl bij Lasse een glimlach op zijn vertederende koppie verschijnt, druppelen bij Gerrit tranen over zijn wangen. De slagen van de klok ontroeren hem en brengen hem terug bij het voetbalveld, de kameraadjes van toen, de kapelaan, de zusters en de rector. De glimlach van die kleine Lasse staat synoniem voor zijn geluk..."

Inzending Henk Koning

Uit het juryrapport: Dit prachtig en beeldend gedicht tovert een glimlach op de gezicht van de lezer, de kracht van een aanstekelijk positivisme. Een gedicht met een boodschap (lees goed tussen de regels door).

Ik geloof...

*Ik geloof in geluk
Want als je 94 jaar bent
en je mag dit beleven dan heb je geluk
uitgerust word ik 's morgens wakker
ik zie het zonlicht door de ruiten
ik hoor een merel fluiten
en van blijdschap ga ik wat zingen
want vogelgefluit en zingen
dat zijn zegeningen.*

*Dan denk ik na over het leven
en dan denk ik, waarom wordt de één maar zeven
en ik 94 jaar en zonder pijn,
dan denk ik
ik had net zo goed die van zeven kunnen zijn.*

*Ik stap uit mijn bed
neem een heerlijk bad
dan sla ik een kruis
en bid nog wat.
Ik fluit en zing ik lach
niet nadenken over de dood
dat doe ik alleen de allerlaatste dag.*

Josephhuis (Haarlem)

Uit het juryrapport: Een originele inzending, een speciaal geschreven liedtekst met eigen, pakkende, melodie. Een lied dat gelukkig maakt, een inzending waar je vrolijk van wordt.

Refrein van het lied:

*Geluk is geliefd zijn
Geluk is vrede, geluk is vreugde
Geluk is waar ik kan schuilen
Geluk is geliefd zijn
Geluk is vrede
Geloof in geluk, geloof in God*

Geloof in Geluk

nog tot 3 april 2022

Vanaf februari zijn er nieuwe lezingen, workshops en concerten als onderdeel van de tentoonstelling 'Geloof in Geluk' te bezoeken in de Sint-Bavokathedraal in Haarlem. Info: www.koepelkathedraal.nl/wat-is-er-te-zien/geloof-in-geluk/

Agenda

Afhankelijk van de dan geldende coronamaatregelen

Lezing 'Domweg Gelukkig' door predikant, schrijver en theoloog Willem Maarten Dekker
Donderdag 10 februari 2022 van 20.00-22.00 uur
(tickets: € 7,50)

Voordracht met muziek van Lotte Pierik en Korneel Defrancq door dichter en schrijver Emma van Hooff
Donderdag 3 maart 2022 van 20.00-22.00 uur
(tickets: € 7,50)

Workshop kerkfotografie door Diana Nieuwold
Zaterdag 12 maart 2022 van 9.30-15.30 uur
(tickets: € 69,00)

Stilteconcert met compositie Kees Wisse door Bert van Stam (orgel), Bas Duister, Ferdi Seelbach en Hans de Munnik (trompet)
Zaterdag 19 maart 2022 van 20.30 – 22.00 uur
(tickets: € 14,50)

Lezing 'Maria in de kunst: haar grote geluk' door kunsthistorica Désirée Krikhaar
Donderdag 24 maart 2022 van 20.00-22.00 uur
(tickets: € 7,50)

Workshop liturgisch bloemschikken: 'Geluk in symboliek' door bloemsierkunstenaar Peter van Asselt
Zaterdag 26 maart 2022 van 13.00-16.30 uur
(tickets: € 70,00)

Actieve lezing 'De verloren Zoon' door illustrator Marijke ten Cate
Donderdag 31 maart 2022 van 20.00-22.00 uur
(tickets: € 19,50)

Agenda*

Februari 2022

11 FEBRUARI Gedachtenis O.L.V. van Lourdes
Wereldziekendag | www.ziekenapostolaat.nl

22 FEBRUARI 'Vrouw in onze Kerk', bijeenkomst
over de Synode | H.-Nicolaasparochie Amsterdam

25-27 FEBRUARI BreakThrough weekend (Heiloo)
voor tieners tussen de 12 en 18 jaar | www.jongekerk.nl

Maart 2022

2 MAART Aswoensdag | Begin van de Veertigdagentijd
Begin van de bisschoppelijke vastenactie
www.vastenactie.nl

6 MAART Eerste zondag van de Veertigdagentijd

12 MAART Besturenmiddag PCI

13 MAART Tweede zondag van de Veertigdagentijd
Negende verjaardag verkiezing paus Franciscus

15 MAART Feest van H. Mirakel van Amsterdam

19 MAART Hoogfeest van Sint Jozef

19-20 MAART Stille Omgang (Amsterdam)
www.stille-omgang.nl | zie pag. 40

20 MAART Derde zondag van de Veertigdagentijd

24-25 MAART Conferentie De Missionaire parochie
www.missionaireparochie.nl

27 MAART Vierde zondag van de Veertigdagentijd
Zondag Gaudete

April 2022

1-3 APRIL Oriëntatieweekend Willibrordseminarie
www.willibrordseminarie.nl | zie pag. 10

3 APRIL Vijfde zondag van de Veertigdagentijd

10 APRIL Palmzondag | Begin van de Goede Week

* Wijzigingen voorbehouden

19 – 20 MAART
STILLE ONGANG
2022

www.stille-omgang.nl